

เทศน์พระ วันที่ ๒๔ ธ.ค. ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อุโบสถนะ วันนี้วันอุโบสถ อุโบสถมันเป็นบักษ์ มันเป็นกาลเป็นเวลา แต่เวลาเราเกิดมาแล้ว เวลาหายใจไม่มีกาลไม่มีเวลานะ ถ้าหายใจเข้าแล้วไม่หายใจออกมันก็ตาย หายใจออกแล้วไม่หายใจเข้ามันก็ตาย มันไม่มีเวลาเว้นวรรคนะ ทำความดีนี้ไม่มีเวลาเว้นวรรคหรือ มันต้องทำตลอดเวลา นี่ก็เหมือนกัน ชีวิต ความรู้สึกนี้มันมีตลอดเวลาจิตนี้ไม่เคยตาย

เวลามันตายไป เวลาตายจากภพจากชาติ คุณติ เราเป็นพระ ลิกไปแล้วเป็นพระใหม่ ลิกไปเป็นคฤหัสถ์ ลิกไปเป็นฆราวาส ฆราวาสถ้าเอาบาตรไปขอเขากิน เขาเรียกว่า “ขอทาน” แต่เวลาเป็นพระบิณฑบาตไป ทำไมเขาเรียกว่า “โปรดสัตว์” ละ เพราะมันเป็นประเพณีของชาวพุทธ เขาเคารพในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสนทายาท วางไว้ให้เราเป็นศาสนทายาท “ถ้าภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราตถาคตจะปรินิพพาน”

“ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้” แล้วเราเข้มแข็งใหม่ ถ้าเราเข้มแข็ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้ เวลาเราบิณฑบาตออกไป สะพายบาตรออกไป ชาวบ้านเขาศรัทธา อาหารนี้เชิดชูไว้เหนือหัวเลย อธิษฐานก่อนแล้วใส่บาตรมา ใส่บาตรมาให้เราผู้ทรงศีลทรงธรรมจะได้ประทังชีวิต

การหายใจเข้าหายใจออก ขาดออกซิเจนไม่ได้เลยร่างกายนี้ การเลี้ยงชีพของเราก็เหมือนกัน ใ้อันนี้เหมือนกัน สติสัมปชัญญะ การกระทำของเรามันต้องตื่นตัวสิ ไม่ใช่เราบวชมาแล้วเป็นพระกิเลสมันยังไม่ได้แก้ไขเลย บวชมาแล้วเป็นพระนะ “แก้เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน” มันแก้เพราะกินข้าวไม่ได้ ถ้าแก้เพราะกินข้าว อ้าวโสมมันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ พรรษามากขึ้นเขาจะกราบจะไหว้ เป็นหัวหน้าเขา เป็นผู้นำ ถ้าหัวหน้ายังล่งเลสงสัยอยู่ หัวหน้ายังไม่รู้จักเข้าใจอะไรเป็นอะไร

หัวหน้าจะเอาอะไรไปสอนเขา หัวรถจักร คุณมนุษย์ลี เวลาเขาศรัทธา ความเชื่อของเขา เขาจึงให้เข้ามาในศาสนาได้

นี่ก็เหมือนกัน เราจะเอาตัวเราเองออกจากกิเลส กิเลสมันอยู่ที่ไหน กิเลสมันอยู่บนฟ้าหรือ กิเลสมันอยู่ข้างนอกหรือ กิเลสมันอยู่ที่สิ่งเครื่องอาศัยหรือ? กิเลสมันอยู่ในหัวใจ กิเลสมันอยู่ในคูหาของใจแล้วเราไปมองอยู่ข้างนอกกัน เอาเครื่องอาศัยเป็นกิเลส

รูป รส กลิ่น เสียงไม่ใช่อกิเลส โลกสรรพสิ่งนี้ไม่ใช่อกิเลส สิ่งที่เป็นกิเลสคือในหัวใจของเรา ถ้าในหัวใจของเรา มันต้องตัดแปลงกันที่นี้ ถ้ามันตัดแปลงกันที่นี้ เรื่องข้างนอก การเคลื่อนไหวไปมันจะบอกถึงหัวใจ เวลาครูบาอาจารย์ท่านว่า **“ศพเดินได้”** พวกเรานี้ศพเดินได้ ไม่มีสติสัมปชัญญะเลย เหมือนศพเคลื่อนที่ ทำอะไรไม่มีสติ ทำอะไรไม่สำนึกถึงตัวเองเลย

ถ้ามันทำอะไรแล้วสำนึกถึงตัวเอง ถ้าเราไม่ใช่ศพเคลื่อนที่ เราจะมีสติสัมปชัญญะตลอด ถ้ามีสติสัมปชัญญะตลอด การกระทำอะไรมันจะมีสติ มันจะเคลื่อนไหวได้ มันจะเป็นไปได้ ถ้ามันเป็นไปได้ ตรงนี้มันตื่นตัว การตื่นตัว **ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าให้ตื่นตัวตลอดเวลา ไม่ให้นอนจมกับอะไรทั้งสิ้น**

การนอนจม นั่นกิเลสมันจีหัวแล้ว ถ้าเราตื่นตัว มันแสดงออกมาจากข้างใน ถ้ามันแสดงออกมาจากข้างใน การเคลื่อนไหวของเราความเป็นไปของเราเพื่ออะไร? เพื่อเอาชนะตัวเราเองนะ

มันนอนเนื่องอยู่ในหัวใจ ความนอนเนื่องอยู่ในใจอันนี้สำคัญมาก เวลาเราบวชกัน บวชขึ้นมาเป็นนักรบ ไม่ใช่หนีกรบจากข้างนอก ทหารเขาต้องฝึกวิชาการรบของเขา ระบบกองโจร เขามีประกาศนียบัตรผ่านการฝึกมาจากหลักสูตรใด จากข้อมูลใด สิ่งนั้นเขาจะมีใบประกาศของเขา แต่ของเราเวลารบ เรารบกับตัวเราเอง ถ้ารบกับตัวเราเอง ถ้าความตื่นตัวของเรา มันมีความพร้อม กองทัพเคลื่อนด้วยท้อง สิ่งใดถ้าไม่มีเสบียงอาหาร กองทัพเขาก็ไปไม่ได้

ไอ้ของเราก็เหมือนกัน ความเคลื่อนของเราด้วยศรัทธาของเรา ด้วยความเชื่อของเรา ถ้ามีความเชื่อของเรา เติบจนกระทั่งสว่างก็ได้ นั่งสมาธิ ๗ วัน ๗ คืน เขาทำกันได้นะ ทำกันมาแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านทำมาแล้ว นั่ง ๗ วัน ๗ คืน เวลาเดินจงกรม ทำตลอดไป เวลาอดอาหารแล้วมูมานะ ทำตลอดไป เพราะอะไรล่ะ เพราะมันมีความเชื่อ กองทัพเคลื่อนด้วยท้อง กำลังของเราเคลื่อนด้วย

ศรัทธาความเชื่อของเรา มันจะย้อนกลับมาที่เรา ขณะเราเท่านั้นนะ เรื่องของข้างนอกเป็นเรื่องของข้างนอก เรื่องของสังคมเป็นเรื่องของสังคม

สัปปายะ ๔ หมู่คณะเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ สถานที่เป็นสัปปายะ

สิ่งที่เป็นสัปปายะ คำว่า “สัปปายะ” มันเป็นเรื่องอาศัยเท่านั้นเอง ถ้าสัปปายะไม่มี คุณี หลวงปู่หลายเวลาท่านถึงฤดูกาลของท่าน ท่านเดินจงกรมอยู่ในกลดของท่าน สัปปายะใหม่ ในกลดหลังหนึ่ง ในมุ้งนี้เดินจงกรมได้ คนที่มันมีความเพียร คนที่มันมีความตั้งใจ มีศรัทธาความเชื่อ ที่ไหนมันก็ทำได้ ทำได้เพราะอะไร เพราะมันจะเอาชนะตนเองไง อาศัยปัจจัยเครื่องอาศัย

แต่ที่เนื่องสัมพันธ์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในนักบวชของเรา ในนักรบของเรา มันก็มีตั้งแต่กฎุมพีขึ้นมา ตั้งแต่ยากเข็ญใจ มันอยู่ในศาสนานี้มาก ถึงวางไว้เป็นกลางๆ สัปปายะ ๔ สถานที่ เป็นสัปปายะ เราก็ไปดูสัปปายะกันแต่ข้างนอก สัปปายะข้างนอกมันมีส่วนในความเป็นเครื่องอาศัยจากข้างนอกเท่านั้นแหละ แต่ถ้าหัวใจมันตื่นตัวนะ มันเห็นภัย เรานั่งกันอยู่ปัจจุบันนี้ หายใจอยู่อย่างนี้เห็นภัยไหม ถ้าเห็นภัยที่นี้ เห็นภัยในปัจจุบันนี้มันก็เห็นภัย ถ้าตรงนี้ไม่เห็นภัย มันก็ไปมองข้างนอก

รูป รส กลิ่น เสียงไม่ใช่อกิเลส สถานที่ที่ไม่ใช่อกิเลส สัปปายะก็ไม่ใช่อกิเลส อกิเลสมันคือความรู้สึก อกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา ถ้ากิเลสอยู่ในหัวใจของเราเราจะจงใจกับมันอย่างไร เราจะสู้กับมันอย่างไร เราจะสู้กับตัวเองได้อย่างไร ถ้าสู้กับตัวเอง การเคลื่อนไหวออกมา มันอยู่ที่การกระทำของเรา

การกระทำของเรา คุณี สัตถ์ กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม แล้วผู้ทรงศีลทรงธรรม นั่นกลิ่นของศีล กลิ่นที่พัดจรจายออกไป เพราะผู้ที่ทำคุณงามความดี สิ่งนี้เกิดขึ้นมาจากผู้กระทำ มันถึงเป็นกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรม

แล้วกลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมมันจะมาจากไหนถ้าไม่มีตัวธรรม ตัวศีลตัวธรรมอยู่ที่ไหน? ตัวศีลธรรมก็อยู่ที่ความรู้สึกของเรา แล้วการแสดงออกไปละ ถ้าแสดงออกไป มันซื่อสัตย์กับตัวเรา

เองใหม่ ถ้าเราซื้อสัตย์กับตัวเราเอง สิ่งที่มีนซื้อสัตย์กับตัวเราเอง การแสดงธรรมมันก็เป็นความซื้อสัตย์ใช้ใหม่

ถ้าเราไม่ซื้อสัตย์กับตัวเอง คิดเอาไว้กับคนอื่นหมดเลย คิดเอาไว้กับคนจากภายนอก คนจากสังคม คนจากสัปปายะสิ่งที่อาศัย แต่ศีลของเราไม่นับถือ ศีลของเราไม่มีความจำเป็น แต่ถ้าศีลของเรามีความจำเป็น มือที่มีนสะอาด มือที่ไม่มีแผล จะเข้าไปที่หนมันก็ได้ มันเป็นไปได้นั้นนะ แต่มือที่มีบาดแผลละ มือเรามีบาดแผล แต่อาศัยมือคนอื่นที่ไม่มีบาดแผลให้ทำงานหรือ มือของคนอื่นใช้ใหม่ แล้วมือของคนอื่นก็เป็นคุณธรรมของคนอื่นดี เป็นศีลธรรมในหัวใจของผู้อื่นดี ไม่ใช่เป็นศีลธรรมของเรา

ถ้าศีลธรรมของเรา ของไม่ใช่ของของเรา ถ้าไม่เป็นของของเรา เราจะใช้ประโยชน์อย่างไรได้ เราจะอาศัยเขาตลอดไปหรือ ชีวิตนี้อาศัยเขาหรือ ให้คนอื่นหายใจแทนเราได้ไหม คนอื่นหายใจแทนให้เราไม่ได้ เราต้องหายใจของเราเอง ธรรมที่เกิดมาในหัวใจก็เป็นหัวใจของเราเองเหมือนกัน มาจากของคนอื่นไม่ได้

ธรรม คุณิ เราเกิดมา ศาสนาทายาท เกิดมาบวชเป็นพระ อาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลี้ยงชีพอยู่นี้ เลี้ยงชีพนะ คุณิ ถ้าไม่มีประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธ เราจะบิณฑบาตได้อย่างนี้ใหม่ เราจะมีคนมานับหน้าถือตา มีคนที่มาทำบุญกุศล เพื่อดำรงชีวิตของเราใหม่

เราไม่ต้องแสวงหามะ เราแค่ทำอยู่ในธรรมวินัยเท่านั้นแหละ เขาก็แสวงหากันหมดทุกคน เพราะทุกคนต้องดิ้นรน แม้แต่โลกเขาก็ดิ้นรนกัน ทำบุญกุศลเขาก็ต้องดิ้นรนกัน ที่ไหนที่เขาหลงใจ ที่ไหนที่เขาพอใจ เขาจะทำบุญที่นั่น เขาหลงใจของเขา เขาถึงแสวงหามาเพื่อของของเขา นี่ไง บริษัท ๔ เขาเป็นอุบาสก-อุบาสิกาเราเป็นภิกษุ-ภิกษุณี

ภิกษุเป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร ไม่ใช่ภิกษุเป็นผู้ขอ ถ้าผู้ขอก็ขอธรรมวินัยดี ขอธรรมขอวินัย ขอธรรมให้มาสถิตในหัวใจ แล้วถ้าขอ มันเป็นไปได้นั้นใหม่ ขอให้ธรรมมาสถิตในหัวใจ ขอเอามันก็เป็นการอ่อนวอนเอา อ่อนวอนมันมาจากไหน เพราะอ่อนวอนคืออาการของใจเป็นคนอ่อนวอนใช้ใหม่ ถ้าคนไม่เข้าใจมันก็อ่อนวอนยาเสพติด อ่อนวอนสิ่งที่มีนพอใจ อ่อนวอนสิ่งนั้นมาอ่อนวอนให้มันเสียนคน เสียนคนเพราะเป็นสิ่งเสพติดใช้ใหม่ มันยังทำให้ใจเสียนหายออกไป

ถ้าอ่อนวอนสิ่งที่เป็นคุณธรรม แล้วมันอ่อนวอนได้อย่างไร ในเมื่อกิเลสมันอยู่ในหัวใจ มันจะอ่อนวอนสิ่งที่มันขัดแย้งกับมันได้อย่างไร มันก็ต้องอ่อนวอนสิ่งที่สะดวกสบายนั้นแหละ อ่อนวอนสิ่งที่ให้มันลอยมาจากฟ้า

เปลือกของผลไม้ เขาไปตลาดกัน เขาซื้อผลไม้มา เขาต้องเอาเปลือกมันมาด้วย แต่เปลือกนี้รักษาผลไม้ไว้เพื่อเมื่อไรจะปอกมันทิ้ง ปอกเปลือกมันทิ้งเพื่อจะกินเนื้อมัน ปอกเปลือกมันทิ้งไปเอามาเพื่อจะทิ้งนะ ซื้อผลไม้มาจากตลาด ซื้อมาเพื่อจะไม้อะไร

นี่ก็เหมือนกัน ในธรรมวินัยของเรา อ่อนวอนว่ามันก็เป็นเปลือก เป็นเปลือกข้างนอก สิ่งนี้คุณดี สิ่งที่ทำให้เราสงสัย เปลือก เปลือกสวยงามมากมาย แต่ในนั้นไม่มีเนื้อผลไม้เลย เป็นไปได้อย่างไร นี่ไง ในพระไตรปิฎก ธรรมทั้งนั้นเต็มไปหมดเลย แต่กิเลสไปอ่านมันมา ไปดูแต่เปลือกมันมาแต่ข้างใน ไม่รู้จักอะไรเลย ถ้าไม่รู้จักขึ้นมา มันต้องคัดแปลงที่เราดี

ถ้ามันคัดแปลงจากเนื้อในนั้น เปลือกอาศัยห่อหุ้มมาเพื่อไม่ให้สิ่งนี้มันเสียหาย ให้ธรรมวินัยมันยังคงที่อยู่อย่างนี้ตลอดไป แล้วถ้าเราทำขึ้นมา มันก็เป็นปัจจุบัน อากาโลก ไม่มีกาลไม่มีเวลา แต่ในปัจจุบันนี้มันมีแต่กิเลสตัดทอนความทะยานอยากเต็มหัวใจ แล้วอาศัยเปลือก เปลือกสวยงาม เปลือกสวยงามมาก ไม่มีแมลงเจาะ ไม่มีแมลงไชเลย เปลือกสวยงามมาก แต่เนื้อมันไม่มี พอเนื้อมันไม่มีมันก็กลวง พอมันกลวงขึ้นมา มันก็เป็นทุกข์กับเรา

ถ้าเป็นคุณงามความดี ผลไม้มันมีทั้งใบ มันมีหมุด มันมีทั้งเปลือก มีทั้งเนื้อ มีทุกอย่างพร้อมเลย ถ้าเดินทางไปในทะเลทราย เดินทางไปในที่กันดารขนาดไหน มันต้องการจะใช้สอยขึ้นมา มันจะดื่มกินได้ทันทีเลย

มีแต่เอาเปลือกไป กินก็กินไม่ได้ แล้วแบกหามไปให้มันทุกข์นะ นี่ก็เหมือนกัน มีแต่เปลือกกัน มีแต่เปลือกภายนอกแต่ข้างในมันไม่มีเนื้อหาสาระ ถ้ามีเนื้อหาสาระ มันจะเป็นความจริงกับเราขึ้นมา สิ่งนั้นมันเป็นเครื่องอาศัยนะ สิ่งที่เป็นเครื่องอาศัย คุณดี คุณครูบาอาจารย์ หลวงตาท่านพูดประจำ “อย่าว่าแต่เอามาถ่ายรูปเลย เครื่องอาศัย โทโก้ กาแฟ น้ำตาลยังไม่มีเลย ขอมารูปเก็บไว้ให้เป็นกระดาษ เก็บไว้ให้อุ่นใจก็ยังไม่ได้เลย”

มันไม่มีหรอก มันไม่มี สิ่งของมันไม่มี เราอยู่ในป่าอยู่ในเขาดำรงชีวิตของเราอย่างนี้ จะว่ามัน
อึดคักขาดแคลนไหม มันก็ไม่อึดคักขาดแคลน เพราะอะไร เพราะโลกเขาไม่เป็นไป โลกเขาไม่
เชื่อถือ เขาไม่ศรัทธาเขาไม่รู้จักพระป่า พระป่าเพิ่งมาได้รู้จักเชื่อถือ ไม่ก็สิบปีนี้แหละ

แล้วเชื่อถือศรัทธาขึ้นมาแล้วก็ต้องวางคติว่าต้องดำรงชีวิตอย่างนี้ ต้องสุขสบายอย่างนี้
ต้องมีอย่างนี้จนเจือตลอดไป มันไม่ใช่หรอก มันไม่ใช่ มันคือสิ่งที่สังคมเขาเชื่อถือขึ้นมาแล้วมันถึง
จะมีขึ้นมา มันเชื่อถือมาจากใครถ้าไม่เชื่อถือขึ้นมาจากครูบาอาจารย์ที่ท่านอยู่ในศีลในธรรม ท่าน
อดท่านอยากนะ

หลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดประจำ ถ้าวันไหนบิณฑบาตได้อาหารมา จะคิดถึงหลวงปู่มันตลอดไป
หลวงปู่มันเป็นผู้บุกเบิก ไม่เคยได้เสพสุขอย่างนี้เลย ไม่เคยดำรงชีวิตมีความสุขอย่างนี้ ทุกข์ มอง
ทางโลกเป็นเศษคน เป็นสิ่งที่ไม่มีคนเชื่อถือไม่มีคนศรัทธา เพราะเป็นสิ่งที่เขามองไม่เห็นเลย แต่
คุณธรรมในหัวใจท่าน คุณสิ เปลือกผลไม้มันจะเน่า มันจะไม่มีอะไร แต่รสในเนื้อผลไม้นั้นมันหวาน
มันชุ่มชื่น อยู่ในป่าในเขาอยู่คนเดียวแต่เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังธรรม

ข้างนอก เปลือกผลไม้มันไม่ได้เลย ชาวบ้านเขาไม่ศรัทธาเขาไม่เชื่อถือ เขาเชื่อถือแต่พระที่
เขาอยู่ด้วยกิตติศัพท์กิตติคุณ แต่ข้างในมันกลวงมันเน่า แต่นี่ข้างนอกมันดูไม่สวยงามเลย แต่ใน
หัวใจมันเป็นธรรมทั้งนั้น เป็นธรรมทั้งแท่ง อยู่ในป่า บรรลุคุณธรรมก็อยู่ในป่า ดำรงชีวิตอยู่ในป่า
ลูกศิษย์ลูกหาจะเข้าไปฝึกฝน ลูกศิษย์ลูกหาต้องเดินธุดงค์เข้าไปหา ไปศึกษามาเองนะ แล้วศึกษาดั้น
ธุดงค์เข้าไป เทวดา อินทร์ พรหมก็ไปฟังธรรมของท่าน ไม่มีใครรู้จักนะ ขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่าน
ดำรงชีวิตของท่านอยู่ในป่าตลอดไป แล้วสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับปัจจัย ๔ เครื่องอาศัยอย่างนี้ไม่มี
หรอก อย่างนี้ไม่มี แล้วคุณธรรมเต็มหัวใจ การดำรงชีพอย่างนี้ การกระทำอย่างนี้ขึ้นมา คนถึง
เชื่อถือศรัทธา **เชื่อถือศรัทธาเพราะเป็นความจริง เป็นความจริงเพราะเขาเห็นจริง**

แต่ในปัจจุบันเราเห็นจริงขึ้นมา มันก็มีการเคารพศรัทธา แล้วจะเอาตัวนี้เป็นตัวตั้งได้
อย่างไร เอาโลกมาเป็นตัวตั้งได้อย่างไร เอาความเคารพศรัทธาของภุหัสดีเป็นตัวตั้ง ชีวิตต้อง
ดำรงอย่างนั้นหรือ ชีวิตมันไม่ดำรงแบบครูบาอาจารย์หรือ

ชีวิตดำรงแบบครูบาอาจารย์ หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ท่านดำรงชีวิตกันมาอย่างไร ท่านทำอย่างไร แล้วท่านมีคุณธรรมอย่างไร ท่านมีสติสัมปชัญญะอย่างไร "ไอ้ของเรามันไม่มีคุณธรรม สติสัมปชัญญะอย่างนั้นมันดำรงชีวิตแบบโลกๆ"

โลกเป็นใหญ่ไม่ได้ ต้องเอาธรรมเป็นใหญ่

ถ้าเอาธรรมเป็นใหญ่ ธรรมวินัย มองไปที่ธรรมวินัย มองไปที่หัวใจ มองไปที่ความรู้สึก มันถึงไม่ใช่แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นานหรือ มันแก่เพราะคุณธรรม มันจะต้องแก่เพราะคุณธรรม แก่เพราะการกระทำของเรา แก่เพราะเรามีหลักมีเกณฑ์ของเราขึ้นมา

ถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา ถ้าเรามีจุดยืนของเราขึ้นมา เราเป็นคนกระทำขึ้นมา ไม่ต้องไปตื่นเต้นกับสิ่งใดๆ เลย ในโลกนี้ไม่ต้องไปตื่นเต้นกับสิ่งใดๆ โลกนี้มีเพราะมีเรา โลกก็เป็นของเรา อย่างนั้น ใจของเรามีอยู่แล้ว ใจของเรามันคงอยู่แล้ว ถ้าใจเรามันคงอยู่แล้ว อยู่ที่ไหนก็อยู่ได้ ทำก็ได้ ถ้าทำอย่างนั้นขึ้นมา นี่โลกไม่เป็นใหญ่ ธรรมเป็นใหญ่ ธรรมเป็นใหญ่คืออะไร? ธรรมเป็นใหญ่คือศีลธรรม คือความเป็นไป เป็นความยุติธรรมในหัวใจ ถ้าใจมันยุติธรรมขึ้นมา มันจบกันที่นี้ เห็นไหม

โลกนี้เป็นไป เวียนตายเวียนเกิดไปกับโลก โลกจะหมุนไปสภาวะแบบนี้ แล้วหมุนไปกิเลสมันก็วาดภาพวาดฝันไปอดีตอนาคต ปัจจุบันมันลงมาไม่ได้ ถ้าปัจจุบันลงมาได้นะ ไม่ตื่นเต้นไปกับสิ่งใดๆ ในโลกนี้ สิ่งใดๆ ในโลกนี้เป็นเครื่องอาศัย ความเป็นเครื่องอาศัยของเขา อาศัยมาเพื่อดำรงชีวิต อาศัยมาเห็นไหม

คูลี ครูบาอาจารย์ของเราอาศัยมาเพื่ออะไร? อาศัยมาเพื่อเป็นหลักชัย อาศัยมาเพื่อเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้พวกเราได้อาศัย ให้อาศัยขึ้นมา ให้เราสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาให้ได้ ถ้าเราสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาได้ คุณธรรมเกิดมาจากที่นั้นนะ ไม่ต้องไปอ่อนวอนใคร ไม่ต้องไปสืบทอดใคร ไม่ต้องไปหวังกับใครทั้งสิ้น เพราะสิ่งนั้นเป็นเครื่องอาศัย คำว่า "เครื่องอาศัย" มันเป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจัง มันต้องใช้สอยไป มันต้องบกพร่องไป มันต้องสูญสลายไปเป็นธรรมดา แล้วคุณธรรมที่มันไม่สูญสลายมันอยู่ไหนล่ะ

ถ้าเรามีคุณธรรมที่ไม่สูญสลาย สิ่งนี้โลกเขาต้องการ ถ้าเรามีความจริง คำว่า “โลกต้องการโลกแสวงหา” ไม่ใช่ธรรมไปแสวงหาโลก เราบวชเป็นนักรบ เรามีคุณธรรมกัน ศากยบุตรพุทธชิโนรส แล้วไปแสวงหาโลกได้อย่างไร สิ่งนั้นเป็นเรื่องของโลก ถ้าเอาโลกมาเป็นใหญ่เราจะเป็นจี้ข้ามันทันที เราจะโดนกิเลสหลอกทันที กิเลสบังงาทันที แล้วก็บอกว่า “นี่เป็นนักปฏิบัติ เราเป็นนักปฏิบัติ เราเป็นนักรบ เราเป็นพระป่า เป็นผู้ที่ประชาชนคนนับถือศรัทธา”

ประชาชนนับถือศรัทธามาจากครูบาอาจารย์ต่างหากละ แล้วเรามีอะไรให้เขาศรัทธาได้จริงละ ถ้ามีศรัทธาได้จริงเรามีหลักขึ้นมา มันจะไม่ทำให้เสียหายไป

หมุกณะ ในเมื่อโคนำฝูงมันนำฝูงออกจากวังน้ำวน ออกจากความยึดติดของใจ วังน้ำวน วนในหัวใจ อวิชชามันวนอยู่ในหัวใจ เห็นไหม มันดูความรู้สึกรู้สึกของเรา แล้วมันก็สร้างปัญหาขึ้นมา สร้างปัญหาความเป็นไป มันจินตนาการของมันไป “สภาวะธรรมเป็นอย่างนั้น ทุกอย่างเป็นอย่างนั้น” มันจินตนาการของมันออกมาอย่างนั้น ถ้ามันจินตนาการออกไปอย่างนั้นมันไปไหน? ออกไปน้ำวน

อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญูณาณํ ความรู้ความเห็นเกิดจากอวิชชา ถ้าความรู้ความเห็นเกิดจากอวิชชา มันก็เป็นโลกีย์ปัญญา มันเป็นปัญญาที่โคนำฝูงมันยอมจำนนกับวังน้ำวนในหัวใจ แต่ถ้ามันเป็นวิชา มันจะพาออกจากวังน้ำวน

คูสิ เราปฏิบัติขึ้นมา วนเข้าไปในวังน้ำวน โคนำฝูงที่คูดเข้าไปในวังน้ำวน อวิชชามันคูดเข้าไปในภพในชาติ คูดเข้ามาในหัวใจของเรา คูดเข้ามาในภพในชาติ ในภวาสวะในภพ ในความรู้สึกรู้สึกอันนี้ ความรู้สึกอันนี้มันเกิดอะไร? มันเกิดอวิชชา อวิชชาคือความคิดที่เกิดจากความไม่รู้มันออกไป เพราะมันออกจากวังน้ำวนใช่ไหม ออกจากวังน้ำวนมันก็วนออกไป วนออกไปแล้วหมุนกลับมา หมุนกลับมาในภพในชาติ ในอวิชชานั้น ฉะนั้น เราจะให้มันเกิดสัจจะความจริงขึ้นมาในความเป็นจริง นี่ปัญญามันเกิด มันก็เกิดโลกุตตรปัญญา โลกุตตรปัญญามันเกิดมาจากไหนถ้าไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันปกติ มันเกิดปัญญา ปัญญามันเกิดมาจากอะไร? ปัญญามันเกิดจากหัวใจ แล้วมันวนกลับมาทำลายอวิชชา ทำลายวังน้ำวน ถ้าทำลายวังน้ำวน นี่โลกุตตรธรรม มันเกิดมาจากภายใน ถ้ามันเกิดจากภายใน มันเกิดจากการตั้งสติ เกิดจาก

การเคลื่อนไหว มันไม่ใช่แค่เพราะกินข้าว เค้าเพราะอยู่นาน มันแค่เพราะวิชา แค่เพราะโลกุตตร
ธรรม แค่เพราะธรรมมันเกิด ธรรมมันเกิดจากภายใน ธรรมมันเกิดขึ้นมา มันจะทำลายอวิชชาวง
น้าวนอันนี้

โลกธาตุเป็นโลกธาตุ สังคมเป็นสังคม หมู่คณะเป็นหมู่คณะ ถ้าหมู่คณะเป็นหมู่คณะ การ
เข้าห่มมันจะมีการตรวจสอบกัน สัตว์ต้องเสมอกัน ทิวาฐิเสมอกัน หมู่คณะจะอยู่สุขสบาย ถ้าสัตว์ไม่
เสมอกัน ธรรมไม่เสมอกัน สัตว์ไม่เสมอกันตรงไหน บวชมา สัตว์ ๒๒๗ เหมือนกัน บวชมาเป็นภิกษุ
บวชมาจากญาติติตตกรรม ออกมาเป็นพระ นี่พระเหมือนกัน สัตว์ ๒๒๗ เหมือนกัน แล้วมัน
ต่างกันตรงไหนล่ะ? มันเท่ากัน สิ่งนี้เท่ากัน

แล้วสิ่งที่อาวุโส-กันเต อาวุโส-กันเตที่ไหน? อาวุโส-กันเตที่นี้ไง ที่ความรู้ ใจ ที่ความเป็นจริง
ในหัวใจใจ อาวุโส-กันเตมันอยู่ที่นี้ อาวุโสไม่ใช่การนับอายุนับวันนับคืนนะ

คูสิ รัตตัญญู ผู้ที่รู้กาลรู้เวลา มีอายุมาก ผ่านโลกมามาก รัตตัญญูรู้เห็นโลกมามาก ความ
เป็นไป กิเลสมันก็รู้ตาม แต่ถ้ารู้ธรรมะละ มันเป็นรัตตัญญูใหม่

พระอรหันต์มีราตรีเดียว เขาก็เข้าใจว่าพระอรหันต์ไม่เคยนอน พระอรหันต์นอนไม่ได้
นอนไม่ได้ก็เอาไม้มาค้ำตาไว้สิ มันไม่ใช่ มันมีหนึ่งเดียวไง วันคืนล่วงไปๆ มันเป็นวันเดียวนี้แหละ
ไม่มีทุกๆ วันหรอก มันมีอยู่วันเดียวนี้แหละ มันเป็นปัจจุบันตลอด มันจะมีรัตตัญญูมาจากไหน มัน
จะรู้ราตรีมาจากไหน มีราตรีเดียวคือมีปัจจุบันนี้ เพราะปัจจุบันนี้ สิ่งที่เกิดมามันเป็นประโยชน์กับ
ใคร ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเรา เป็นประโยชน์กับเราเพราะเรารู้จริง ถ้ารู้จริงขึ้นมา สิ่งที่อยู่จริงแล้ว
มันจะไปตื่นตื้นกับอะไร มันไม่ตื่นตื้นกับอะไรเลย

สิ่งนี้สิ่งต่างๆ เป็นเรื่องของโลกนะ ถ้าเอาโลกเป็นใหญ่ เราจะหมუნไปกับโลก หมუნไปกับ
โลกแล้วโลกจะบดขยี้ไป ธรรมวินัยมันบดขยี้เพราะธรรมวินัยท่องมาจำมา แล้วเอามาจับผิดกันใจ

ธรรมวินัยเขาเอาไว้เชือดกิเลสเรา ธรรมวินัยเขาเอาไว้ให้ดูตัวเรา ดูใจเรา เพราะ
อะไร เพราะเรามีกิเลสใหม่ เรามีหน้าที่อะไร ถ้าเราไม่มีหน้าที่ชำระกิเลส คูสิ ใจโง่ๆ ตัวนี้ ใจจัด
ตัวนี้ ปฏิสนธิจิตมันโง่ มันโง่มันก็อยู่ในวงน้าวน แล้วธรรมวินัยก็เอาไว้จับผิดคนอื่น ธรรมวินัย
เอาไว้เชือดเดือนคนอื่นหรือ ธรรมวินัยเอาไว้เหยียบย่ำกันใจใหม่ ธรรมวินัยเขาเอาไว้ทำอย่างนั้น

หรือ นี่มันทำลายเขาอะ ทั้งที่มันไม่รู้ตัวเอง มันไม่รู้ตัวมันเอง มันเอาทิฏฐิมานะแล้วไปทำลายคนอื่น ทำลายคนอื่นแล้วมันยังว่ามันเก่งมันแน่อีกนะ

ธรรมวินัยนี้เขาเอาไว้ทำลายกิเลสเรา ธรรมาวุธเอาไว้ชำระกิเลส ธรรมาวุธไม่ใช่เอาไว้ทำลายคนอื่นนะ

คนอื่นคือคนอื่น ไม่ใช่หน้าที่ของเรา มันเป็นหน้าที่ของครูบาอาจารย์ใช่ไหม มันเป็นหน้าที่คุณ คุณิ เขาขอนิสัยใคร เขาขอมารับใคร ถ้าเขาขอมารับคนไหน คนนั้นก็ทำหน้าที่สอนใช่ไหม เขาไม่ได้ขอมารับเรา นี่เป็นหมู่เป็นคณะกัน สัปปายะ เรามีความเห็นเหมือนกันไหม เรามีความเห็นตรงกัน ถ้าตรงกัน เราก็กทำในสิ่งที่ดีๆ ทำสิ่งที่ดีๆ แล้วมันย้อนกลับมาในหัวใจของเรา ถ้าย้อนกลับมา นี่ไง มันทำลายกันที่นี้ มันทำลายความรู้สึกจากความเป็นจริงอันนี้ นี่ทำลายภพ

ชาติเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง การเกิดเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง ภาวะ ภพ การเกิดนี้เป็นทุกข์อย่างยิ่ง

คุณิ ทางโลกเขาเล่นกีฬากัน ปิดตาตีหม้อ มันตีผิดตีถูก มันไม่รู้จักหยอก วางไว้ตรงนี้ หม้ออยู่ที่นี่ แล้วปิดตาไว้ แล้วยกหม้อหนีไป มันตีไปไม่มีวันถูกหยอก นี่ก็เหมือนกัน ฆ่ากิเลสๆ แล้วมันจะไปฆ่ากันที่ไหน ถ้ามันไม่เข้าไปที่ภพนั้น มันไม่เข้าไปที่หัวใจนั้น ถ้ามันเข้าไปที่หัวใจนั้น กิเลสมันอยู่ที่ในใจนั้น มันเข้าไปทำลายกิเลสตรงนั้น ถ้าเข้าไปทำลายตรงนั้น นี่ไง

หลับตาตีหม้อมันเป็นเรื่องของโลก เพราะมันหลับตาตีหม้อ เขาเล่นกีฬากัน กีฬาพื้นบ้านหลับตา เอาผ้าผูกตาเสีย แล้วเอาไม้ตีหม้อ เพราะมันตีโดยไม่เห็น ถ้ามันตีโดนมันก็สนุกสนานกัน ครึกครื้นกัน มันเป็นการบังเอิญ ตีโดน โดยบังเอิญ เพราะมันไม่มีสิ่งใดๆ ที่รู้ได้เลยว่าอยู่ที่ไหน

แต่ถ้าเป็นปัญญา เป็นมรรคญาณ มันต้องรู้ต้องเห็น มันเห็นสภาวะความเป็นไป

คุณิ เวลาเราจะจมน้ำตาย น้ำเข้าปอด เราจะทะเล้งไหม เราจะมีสติไหม เราจะมีสติ วิดกกังวลว่าชีวิตนี้ต้องดับไหม มันจะตกใจขนาดไหน ขณะที่เราเอาตัวรอดขึ้นมาจากการจมน้ำ เราทะเล้งขึ้นมาอย่างไร แล้วทำตัวอย่างไรให้พ้นไป นี่เป็นเรื่องของการจมน้ำ เป็นเรื่องของสติวิสัย แต่ถ้าเป็นการฆ่ากิเลสไม่เป็นแบบนี้หรอก มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา ถ้ามันทรงตัวของมัน

ได้ สมาธิมันทรงตัวของมันได้ขึ้นมา นี่สัมมาสมาธิ แล้วมันจะรู้ในขั้นของสมาธิ แต่มันก็โง่ โง่กว่านี้คือนิพพานๆ มันคิดในสมาธิจนคิดว่านี่เป็นนิพพาน เพราะอะไร เพราะมันหลับตาตีหม้อ เพราะมันไม่รู้จักวิธีการ ไม่มีความเห็นแล้วมันเป็นไป

แต่ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิเข้ามา มันเคยเจริญแล้วเสื่่อมๆ มันดัดสันดาน ดัดสันดานจนรู้เห็นว่าเจริญแล้วเสื่่อมๆ เพราะมันเจริญขึ้นมาแล้วเสื่่อมไป พลังงานมันเกิดขึ้นมาแล้วก็ปล่อยให้มันหลุดมือ ไปๆ หลุดมือไปมันก็ต้องหาขึ้นมาใหม่ใช้ใหม่ พอหาขึ้นมาใหม่ นี่เป็นสมาธิเฉยๆ

ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมา หัดย้อนออกไปให้มันออกรำพึงไปเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม สิ่งทีเห็นนะ เห็นโดยอำนาจวาสนา เห็นโดยความเป็นไปของแต่ละจิตแต่ละดวงใจ ถ้าเห็นสภาวะแบบนี้ มันเห็นความเป็นไป เห็นการจับต้อง เห็นการแยกขยาย อุกคหนิมิต วิภาคะ การขยายส่วนแยกส่วนออกไป สิ่งทีมันเห็นโดยสัจจะความจริง เห็นโดยตาของใจด้วย ไม่ใช่เห็นโดยตาเนื้อ

ทางวิชาการทางโลก เขาต้องเห็น เขาต้องจับต้องได้ เขาพิสูจน์ได้ เขาว่าสิ่งนั้นเขาเห็น นี่เป็นสมมุติทั้งหมด เป็นสิ่งที่ไร้สาระ เป็นสิ่งที่ไร้สาระมากๆ

แต่ถ้าเป็นการเห็นของใจ จิตมันเข้าไปเห็นสภาวะของมัน สิ่งนี้มันเป็นสันทิฎฐิโก มันเป็นการฝังใจดวงทีเห็นนั้น ถ้าได้เห็นกายขึ้นมาแล้วหลุดมือไปเพราะวิปัสสนาไม่เป็น เหมือนเราไปเห็นสินค้า เขาเดินผ่านไปห้างสรรพสินค้า เห็นเพชรเม็ดใหญ่ๆ เลย เห็นสิ่งทีมีคุณค่ามาก เราหมายตาไว้เลยว่าอยากได้เพชรเม็ดนี้ แล้วเราก็ดำเนินผ่านไป กลับมาก็ไม่เห็น กลับมา เพชรนั้นไปอยู่ไหนก็ไม่วู้ แล้วไปถามกับใครก็ไม่วู้

นี่ก็เหมือนกัน จิตพอไปเห็นอุคคหนิมิต แล้วมันจะตั้งให้ภาพมันเห็นขึ้นมาอีก มันเห็นอีกไม่ได้ เพราะจิตมันไม่สงบ มันไม่มีหลักเกณฑ์พอ มันก็ต้องกลับมาทีสัมมาสมาธิ กลับมาตั้งสภาวะแบบนี้ ถ้าตั้งสภาวะแบบนี้ เห็นอย่างนั้นแล้วจับ เหมือนกับไปเดินห้างสรรพสินค้า เพชรเม็ดนี้ไปเห็นอีกแล้ว จะซื้อเพชรเม็ดนี้ ต้องการเพชรเม็ดนี้ นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันเห็นสภาวะกายอย่างนั้น แล้วเราตั้งกลับมาทีสมาธิ กลับมาทีตั้งฐานของใจ จับสภาวะอย่างนี้แล้วแยกส่วนขยายส่วนเป็นวิภาคะ วิภาคะคือวิปัสสนา แยกส่วนขยายส่วนออกไป จับต้องให้มันอยู่ได้ แล้วแยกส่วนขยายส่วนจนมีความเป็นจริง มีความเป็นไป

เราไปเจอเพชรเม็ดนั้น ต้องการจะซื้อเพชรเม็ดนั้น รากามันเท่าไร ก็แสนก็ล้าน เรามีเงินที่บาท นี่ก็เหมือนกัน วิปัสสนาไป ถ้ากำลังมันไม่พอ ปัญญามันเป็นไปไม่ได้ รากากับของสิ่งนั้น ราคาไม่สมดุลกัน ใครเขาจะให้ วิปัสสนาแล้วมันปล่อย มันปล่อยโดยใคร? มันปล่อยโดยสัญญา มันปล่อยโดยความเป็นไป มันปล่อยโดยอำนาจาสนามันปล่อยเห็นใหม่

คูสิ คูการกระทำสิ โลกุตตรธรรม ปัญญามันเกิดอย่างนี้ มันไม่ได้เกิดปัญญาแบบท่องจำที่ว่า “สิ่งนั้นเป็นปัญญา สิ่งนั้นเป็นปัญญา” นี่สิ่งที่ไร้สาระ

สิ่งอื่นนอกจากนี้ไร้สาระมาก ถ้าปัญญาเกิดขึ้นมาเป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญามันจะเกิดจากภายใน ปัญญาที่แยกส่วนขยายส่วนมันทำอย่างไร แล้วมันจบกระบวนการ มันสิ้นของมันอย่างไร

แล้วพอมันปล่อยขึ้นมา มันเป็นตทั้งคปทาน มันปล่อยชั่วคราวๆ มันเป็นการชั่วคราวโดยสังจะความจริง แต่ความคิดของเราก็มองสิ่งนี้เป็นความจริง ความจริงนี้ความจริงชั่วคราวไง คูสิ สมมุติบัญญัติ แล้วมันยังมีวิมุติ ความจริงที่เป็นวิมุติ ความจริงที่พ้นจากโลกไป มันไม่ใช่ความจริงอย่างนี้หรือ ความจริงอย่างนี้มันเป็นความจริงของเรา เป็นความจริงของกิเลสที่เข้ามามีส่วนแบ่งด้วย กิเลสมันเข้ามามีส่วนเจือจางสิ่งนี้ เวลามันปล่อยวางขึ้นมามันก็ปล่อยวางโดยมีกิเลสอยู่ มันไม่บริสุทธิ์ผุดผ่อง มันไม่มัชฌิมา ไม่มรรคสามัคคี

มรรคสามัคคี การมรรคสามัคคีแต่ละครั้งแต่ละคราวมันจะมีหนเดียวเท่านั้นนะ เวลากิเลสขาด กิเลสขาดหนเดียว โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ มันขาดหนเดียวๆ แต่ก่อนที่จะเป็นหนเดียว คูสิ คูการศึกษา สอบที่เดียวผ่านมีใหม่ มันจะต้องมีสอบซ่อม สอบไล่ มันต้องมีสอบ ถ้ามันไม่ผ่านมันต้องมีการซ่อม มันมีหลายวิชาหลายความรู้ว่าจะจบแต่ละแขนงแตกต่างกันไป

นี่ก็เหมือนกัน ในการวิปัสสนา เวลามันปล่อย มันเป็นตทั้งคปทาน เว้นไว้แต่ขีปปาปัญญาที่ นั่งอาสนะเดียวแล้วตรัสรู้ไป มันมี มันมีส่วนนี้ขึ้นมาเพราะอะไร เพราะสิ่งที่เขาสร้างอำนาจาสนาของเขามา เขาได้สร้างบุญกุศลของเขามา เขาสร้างสมขึ้นมาจนสมดุลในใจของเขา การกระทำไป มันจะสมดุลของมันตลอดไป เพราะสิ่งนี้คือการสร้างมา

เราสร้างอะไรกันมา สร้างมานี้สร้างด้วยศรัทธาความเชื่อ ในศากยบุตร บวชมาเพราะมีศรัทธาความเชื่อ แล้วมีแรงใจอยากจะประพฤติปฏิบัติ มีแรงใจแสวงหา คูสิ โลกเขาแสวงหาแหล่งน้ำกัน น้ำที่เขาจะใช้ดื่มกินต้องเป็นน้ำสะอาด เขาต้องกินน้ำสะอาด สิ่งที่ดีสนิทเข็นดี สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเขา น้ำสะอาดแต่เจอไปด้วยสารพิษ เจอด้วยสารตะกั่ว กินเข้าไปมันเกิดแต่โรคภัยไข้เจ็บ

เราแสวงหากันเพื่อสิ่งนี้ เพื่อสิ่งที่เป็นคุณธรรมของหัวใจ

ในการประพฤติปฏิบัติมันมีกิเลส สารตะกั่วมันเป็นรังสีนิวเคลียร์ มันผสมอยู่ในน้ำ ใจเรามันเจอไปด้วยกิเลส แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไป สิ่งนี้มันจะไว้ใจสิ่งใดๆ ได้ มันถึงจะต้องย้อนกลับมาหาครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้นำ เพราะอะไร เพราะเวลาเราทำขึ้นไปมันให้ค่าบวกหมด เราจะให้ค่าบวกๆ คุณไปหมดเลย นี่สิ่งที่เป็นไปของกิเลสมันเป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าคนที่มีความอิจฉามันจะเฉลียวใจ “มันจะเป็นจริงอย่างนี้ไหม” ถ้ามีการวิเคราะห์วิจัย มีการตั้งอยู่ที่นี่ มันเป็นสมมุติทั้งหมด มันมีกิเลสทั้งหมด แต่ถ้ามันเป็นความจริง มันจะเป็นความจริงในปัจจุบันนั้น มันจะสมมุติเจตปทาน พับ! ขาดหมดเลย ถ้าขาดแล้วมีอะไรเหลือ? ไม่มีสิ่งใดเหลือในหัวใจเลย สิ่งนี้ไม่เหลือในขั้นของใคร ไม่เหลือในขั้นของโศดาบัน สกิทาคามี อนาคามี มันเป็นขั้นๆ ของมันขึ้นไปนะ สิ่งที่มีมันเป็นขั้นๆ ของมันขึ้นไป มันเป็นความเป็นไปของใจ นี่ใจ โลกุตตรธรรม สิ่งนี้มันจะทำลายความเป็นไป สิ่งนี้มันจะทำลายโอชะ ทำลายวังน่านใจ ถ้ามันทำลายวังน่านใจออกไป สิ่งนี้จะเป็นประโยชน์กับเรา ประโยชน์จะเกิดขึ้นมากต่อเมื่อหัวใจเราเข้มแข็ง ต่อเมื่อเรามีความจงใจ ต่อเมื่อเรามีความคิดทางบวก

ถ้ามันทำขึ้นไปแล้ว สิ่งต่างๆ มันทำงานถึงที่สุดแล้ว พอกิเลสมันขึ้นมาชี้หัว มันจะน้อยเนื้อต่ำใจ มันจะท้อท้อ ท้อถอย มันจะเป็นกรรมฐานม้วนเสือนะ

ต่อเมื่อเรามีกำลังใจ หนึ่ง ต่อเมื่อเราทำแล้วมันสมควรเป็นสัมมาทิฐิ เป็นความเห็น เป็นความจริง เป็นสิ่งทีความจริงเกิดขึ้นมาจากเรา สิ่งที่เกิดขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นโลกุตตรธรรม โลกุตตรธรรมเกิดจากภายใน

ผู้พระไตรปิฎก สิ่งนี้ สัจจะนี้เป็นโลกุตตรธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ถูกต้อง แต่เวลาเราทำต้องวางใจให้หมด แล้วทำให้มันเกิดขึ้นเป็นความจริงของเรา

ปริยัติแล้วต้องปฏิบัติ ถึงจะปฏิเวธ

ปริยัติศึกษาขนาดไหน ทางวิชาการหรือความรู้ต่างๆ ขณะที่กำลังปฏิบัตินี้ต้องวางใจให้หมด
เพราะมันเป็นสัญญา แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันไม่ใช่สัญญา มันเป็นความซุกซุกขึ้นมา
จากโลกุตตรปัญญา มันเป็นความซุกซุกขึ้นมาจากใจ ใจมันซุกซุกสิ่งนี้ขึ้นมา มันฟาดฟัน
สิ่งนี้ขึ้นมา เราจะเป็นผู้ที่องอาจกล้าหาญในอริยสัจมาก เพราะอริยสัจมันเกิดขึ้นมาจาก
ใจ เราเป็นผู้รู้ผู้เห็น แล้วเราจะไปเคอะๆ เชนๆ กับใคร แต่ในเมื่อมันเป็นธรรมเหนือโลก ถ้าเรา
สื่อความหมายสิ่งนี้ไม่ได้ ปฏิภาณไหวพริบของทางโลกเขา เขามีปฏิภาณไหวพริบในการฝึก ฝึก
พูด ฝึกต่างๆ เขาชำนาญของเขามา นั่นมันคือกรรมของสัตว์

ในเมื่อเราไปเจอคนที่มันแกล มันออกข้างๆ คุงๆ มันไปตามปฏิภาณของเขา เราก็จับได้ เราก็
ไม่ต้องไปยุ่งกับเขา ไม่ต้องไปยุ่งกับเขาหรอก เพราะสิ่งนั้นมันเป็นกรรมของสัตว์ ในเมื่อสัตว์มัน
กินเปลือก มันกินเปลือกผลไม้ มันกินเปลือกไข่ เราจะเอาเนื้อไข่ เขากินเปลือกผลไม้ เราจะกินเนื้อ
ผลไม้ เราไม่ใช่สัตว์โง่อย่างนั้น สัตว์โง่อย่างนั้นมันก็เรื่องของสัตว์ มันเป็นเรื่องของวิญญูะ เรื่อง
กรรมของสัตว์มันเป็นเรื่องของเขา

ถ้าเรื่องของเรา ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปฏิบัติมันถึงสำคัญตรงนี้ ปฏิบัติมันสำคัญ
ตรงความจริง แล้วการแก้กิเลสได้จริง ถ้าการแก้กิเลสได้จริง มันไม่เป็นแก่เพราะกิน
ข้าว เฒ่าเพราะอยู่นานหรือ อวูโส-กันแต่มันอยู่ที่คุณธรรม มันอยู่ที่การเคารพกันด้วย
ความชอบธรรม มันไม่ได้เคารพกันด้วยอายุพรรษา ไม่ได้เคารพกันด้วยอายุเวลา มัน
เคารพกันด้วยความจริงในหัวใจนะ ความจริงในหัวใจ ความถูกต้องในหัวใจ สิ่งนี้มันจะ
เคารพกัน การเคารพอย่างนี้มันจะเชิดชุมมาก อยู่ในสังคมของพระเรา เขาเคารพกันตรงนี้
เขามองเห็นกันตรงนี้ เขาเห็นกันที่คุณธรรมนี้ เขาไม่ได้เห็นกันที่อายุพรรษา

อายุพรรษามันเป็นสมมุติ สมมุติบัญญัติ ธรรมวินัยนี้สมมุติบัญญัติมาเพื่อให้สังคมเราอยู่ได้
อย่างเช่นวันนี้เราจะมาลงอุโบสถกัน เราทำอุโบสถเพราะอะไร เราทำอุโบสถเพราะว่าจะให้สังคม
ของเราอยู่กันด้วยความสมาน เรามาต่างทิศกัน เรามาต่างสถานที่กัน แต่เรามีเป้าหมายอันเดียวกัน
เป้าหมายของเราคือการพ้นทุกข์

สิ่งใดที่มันกีดขวาง ทิฏฐิมานะความเห็นที่มันกีดขวาง เราจะมาลงอุโบสถ เราจะมาประชุม
กันเพื่อเราจะมาแกะ เราจะมาทำให้สิ่งที่กีดขวางนี้หลุดออกไป ให้หัวใจ ให้ความเห็นมันมี
เป้าหมาย มันมีการเคลื่อนไหวไป ตรงเข้าไป ทวนกระแสเข้าไป ทำลายวังน้ำวน ทำลายภวาสวะ
ทำลายภพนี้ แล้วถ้าทำลายได้เมื่อไหร่ขึ้นมา อาวุโส-ภันเตเกิดที่นี่ ความจริงของเราเกิดที่นี่ มันจะ
เป็นประโยชน์กับเราเอวัง